

הלכות הדף היומי

מסכת יבמות

תוכן

- א. הוא עובד כוכבים דהוה קאמר ליה לישראל קטילנא לך כדקטילנא לפלוני בר ישראל ... פשט מהא מתניתין ... לא אמר כלום לא נתכוון אלא להשביח מקחו2
- ב. ובא עובד כוכבים ואמר חבל על יהודי שהיה עמי בדרך שמת בדרך וקברתיו והשיאו אשתו 4
- ג. מעידין לאור הנר ולאור הלבנה.....6
- ד. ומשיאין על פי בת קול.....6
- ה. באחד שאמר אני איש פלוני בן איש פלוני נשכני נחש והרי אני מת והלכו ולא הכירוהו והלכו והשיאו את אשתו.....7
- ו. אשה נאמנת להביא גיטה.....7
- ז. נשים שאמרו חכמים אין נאמנות לומר מת בעלה נאמנות להביא גיטה.....8
- ח. והא איה חברנו קאמרי לה כיון דחזיתנהו בכיא אמרו לה איה חברנו9
- ט. באדם אחד שבא להעיד על האשה ... היאך אתה יודע בעדות אשה זו ... ודקדק עליו שנים ושלשה פעמים וכיון את דבריו.....10
- י. אין בודקין עדי נשים בדרישה וחקירה.....11
- יא. דבר תורה אחד דיני ממונות ואחד דיני נפשות בדרישה וחקירה ... ומה טעם אמרו דיני ממונות אין צריכין דרישה וחקירה שלא תנעול דלת בפני לוי.....12
- יב. בדיקת התאמת דנ"א DNA ומביעת אצבעות להתיר אשה.....14
- הדרן עלך האשה בתרא וסליקא לה מסכת יבמות.....15
- הדרן עלך מסכת יבמות והדרך עלן.....15

הלכות הדף היומי

מסכת יבמות

דף קכב.

**א. הוא עובד כוכבים דהוה קאמר ליה לישראל קטילנא לך
כדקטילנא לפלוני בר ישראל ... פשט מהא מתניתין ...
לא אמר כלום לא נתכוון אלא להשביח מקחו**

כבר התבאר לעיל דף קכא: שמשום עיגון¹ הכשירו עדות² גוי, או ישראל משומד לע"ז ולכל התורה כולה, אם הוא מסיח לפי תומו ונאמן, ומשיאין על פיו, כשמזכיר שמו ומכירו, אולם זהו דוקא לפי תומו ואינו מכוין לעדות כלל.

במה דברים אמורים שסומכין על סיפור דבריו של גוי מסיח לפי תומו בשלא היה שם אמתלא שנוכל לומר שהגוי כיון לדבר אחר, אבל אם היה שם אמתלא שנוכל לתלות שיחת הגוי שמא מתכוין לדבר אחר, כגון שאומר הגוי לאחד עשה לי כך וכך שלא אהרוג אותך כדרך שהרגתי לפלוני, ואין זה נקרא מסיח לפי תומו, שכונת הגוי לירא ולהטיל אימה על זה.

ולאו דוקא כשהוא בא להטיל אימה אינו נחשב מסיח לפי תומו, אלא אפי' להתפארת שרוצה להתפאר, כגון שרוצה אחד הרג ראובן בפני שמעון ופירכס ולא מת עדיין ואח"כ נתקוטט עם הרוצה, אמר הרוצה לשמעון הדין עמך שלא הרגתיך כמו שהרגתי לראובן ג"כ אינו נאמן³.

ואם אמר ראוי לשלם לי סחורה זו בטוב, כי היה לי אחריות הדרך שנהרג פלוני בדרך הרי זה מסיח לפי תומו ומשיאין על פיו ואין אומרים להשביח מקחו היה כוונתו⁴,

בעל אכסניא שאמר לאחד אל תצא בלילה שלא תהרג כדרך שנהרג פלוני, הרי זה מסיח לפי תומו ומשיאין על פיו ואין אומרים שכוונתו להוציא את עצמו מן החשד⁵. ויש מפקפקים בזה.

¹ שו"ע ונו"כ אבהע"ז יז יד

² אינו נאמן מדין עדות דעכו"ם אינו בעדות כלל אלא משום דקים לן דקושטא קאמר ומשום עגונא הקילו חז"ל ואין לנו לחוש שמא תשכיר עדים או עכו"ם שיאמר בן מחמת חומר' שהחמירו עליה בסוף הקילו בתחלתה אעפ"כ יש לדקדק יפה אם נראה דברי רמאות ועיין בג"י וכל שבאו לב"ד להעיד אפילו אם הוא מסל"ת לא מהני ואמרי' דכוונתו להעיד ועיין תשו' הריב"ש. ב"ש שם לו

³ קהלות יעקב ממהר"מ אלשיך סי' כ"ה

⁴ תשובת מהר"ם מלובלין סי' קכ"ג, ב"ש שם לו

⁵ בתשובת רש"ך. ב"ש שם

הלכות הדף היומי

מסכת יבמות

מסל"ת מועיל רק כשלא הזכיר ממון בעדותו, אבל כשהזכיר ממון בעדותו אינו מועיל. כיצד – אם אמר אם תתנו לי כך וכך אראה לכם הרוצח שהרגו לפלוני, אינו מועיל. וכן אם אמר שיתנו לו מעות ויתן הפנקס אשר מצא שפלוגי נהרג לא מיקרי מסל"ת⁶.

אבל אמר פלוני מת ומונח שם ואם תתנו לי מעות אביא אותו אצליכם הוי מסל"ת שהרי מבקש מעות בעד דבר העשוי להתגלות שיראו הכל מיתתו.

ואם ניכר מתוך דברי הכותי שנתכוין להרע לרוצח שאומר עליו לא מהני, ולפי עיני הדיינים ישפטו אם מתכוין להרע לרוצח אם לא.

ומה שאמתלא לא הוי מסל"ת דוקא במקום שיש לחשוש שהגוי אומר להנאות עצמו אבל אין חוששים שמא אומר להנאות חבירו, כגון אחד בא לשכור סוס אצל נכרי והשיב האחר תדע כי אחד הלך בכאן ולא רכב ונהרג שאין לחשוש שמא לייקר סוס האחר אמר כך⁷.

וכן אם שמע מערכאות של גוים שאמרו הרגנו לפלוני אינם נאמנים, מפני שהם מתפארים בזה לומר שהם עושין דין ומשפט בערכאותיהם ורוצים להחזיק כחם וממשלתם בכזבים⁸, וכן כל כיוצא בדברים אלו.

ולפי זה אם לא אמרנו הרגנו כו' אלא אמרו ערכאות אחרים הרגוהו נאמנים, שאינם מחזיקים ומפארים ממשלה של אחרים⁹. ויש אומרים¹⁰ שבערכאות כולם אינם נאמנים אפילו אומרים שנהרג בדין אחרים שלא על ידם, שתפארת הוא לכולם כשערכאותיהם עושין דין ומשפט, מ"מ כל זה דוקא בערכאות שכונתם להתפאר עצמם בממשלתם ומפרכסין זו את זו. אבל שאר גוים מסיחים לפי תומם ואומרים פלוני נידון בערכאות שלהם נאמנים¹¹.

ובמקום שיש לחוש לשקרא, שיש רגלים לדבר¹² שלמדוהו לומר כך אין סומכין עליו.

⁶ מהריב"ל ח"ב פו מובא בקהלות יעקב

⁷ קהלות יעקב שם

⁸ זה לשון מהרר"י בפסקים סי' ל"ד משו' דאינהו דהעלילו ודנו עבירי לאחוזקי שקרייהו שהרגו כדין. ח"מ כז שם

⁹ דעת הרמב"ם וכן במחבר

¹⁰ דעת הטור בשם הרא"ש וכן ברמ"א

¹¹ בח"מ מאריך בזה והקשה ממ"ש בת"ה מי שטבע במים שאל"ס ועכו"ם מסל"ת ואמר שמת פלוני אמרינן מה שמל"ת שמת לא שידע שמת אלא שסבר שמת כן ה"נ י"ל שמא שמע מערכאות שנהרג בדין סבר שמת דהוא מאמין להם מש"ה אמר

שמת. ועיין ב"ש מ שתי' וכללא הוא לעולם לא חיישינן שום חשש כל שאינו רגלים לדבר כמ"ש בשם הג"מ אבל אם יצא קול שטבע פלוני במים שאין להם סוף וכותי אמר פלוני מת לאו חששא היא אלא אמרינן מסתמא אין ידוע לכותי יותר משאר בני אדם אלא הקול שיצא שטבע במים שאל"ס ידוע לו גם כן לכן אמר שמת וכן אם יצא קול שנדון בערכאות ואמר שמת באמת אמרי' שאמר שמת מהמת הקול אבל אם לא יצא קול ואמר שמת לא חיישינן שמא שמע מערכאו' וכן לא חיישינן שמא טבע במים שאל"ס כל כי האי הוי חשש בעלמא ולא חיישינן כל שאינו הכרח להאי חששא

¹² דאל"כ אין לחוש לשום חשש. ב"ש לפ

הלכות הדף היומי

מסכת יבמות

ב. ובא עובד כוכבים ואמר חבל על יהודי שהיה עמי בדרך שמת בדרך וקברתיו והשיאו אשתו

ישראל¹³ שמוכר לבני המקום¹⁴ וגוי שיצאו יחדיו למקום אחר, ובא הגוי ואמר האיש שיצא מכאן עמי מת¹⁵, או שגוי אחר בא ואומר היהודי שיצא מכאן עם פלוני מת¹⁶, יש אומרים שמשאיין אשתו אף ע"פ שאין הגוי מכיר אותו האיש, כיון שאנו יודעים שיצאו יחד, ויש אומרים שמכיון שאינו מכיר, יש לחוש יותר ימהר לומר שמת גם אם רק נדמה לו שמת ולכן צריך שיאמר מת וקברתיו¹⁷. או שיאמר שאחרים נתעסקו בו, וכן אם יאמר שנגע בו ובירר שבאמת מת, או שאומר כל דבר שמשמעותו שודאי מת, מועיל¹⁸.

וכן אם יצאו עשרה אסירים כאחד ממקום למקום, או בכל מקרה בו יצאו בקבוצה, ובא גוי והסית לפי תומו ואמר שעשרת האסירים או הקבוצה שיצאה מתו כולם, יש אומרים שמשאיין נשותיהם, ויש אומרים שמכיון שמן הסתם לא הכירם דינם כנזכר, וצריך שיאמר מתו וקברנום.

אולם במקרה בו מכיר את המת או המתים או מזכיר אותם בשם¹⁹, אין צריך לומר וקברתיו, אלא כל שאמר שמתו במסיוח לפי תומו משיאין על פיו.

¹³ שו"ע ונו"כ שם יז יז

¹⁴ מ"ז שם יח

¹⁵ ולדעת הר"ן שה"ל דף קכא: צריך שיקשו הדברים בתוך סיפור על דברים אחרים שאם לא כן אינו נחשב מסית לפי תומו. ח"מ שם לו ב"ש נז

¹⁶ באה"ט שם נז מתשובת ב"י יא

¹⁷ וטעמא דמילתא שיותר אדם בקי במי שהוא מכירו ממי שאינו מכירו, הלכך במכירו כל שאומר מת בלחוד סגי אף על גב דלא אמר קברתיו, ולא חיישינן דאמר בדדמי, אבל כשאין מכירו חיישינן דאמר בדדמי, לפי שאין הדברים ברורים במי שאינו מכירו עד שיאמר קברתיו, דאז ודאי דקדק ואמר, אבל במכירו במת לחוד סגי, וכן פשט המנהג לעשות מעשה. לבוש וט"ז שם ב

¹⁸ כל שנתעסק בטלטול ממקום למקום בדרך המתים שלא היה נודד קנה ופוצה פה ומצפצף, או אפילו שהוא לא נתעסק אלא שנגע בו ויודע שמת, או שמעיד שנתעסקו בו אחרים בהא סגי, דהשתא ליכא למיחש למידוי, שכיון שנתעסקו בו הכירוהו שמת, וליכא למיחש דאמר בדדמי, וכן ליכא למיחש שלא מת כי שמא מחו ליה ברומחא או בגירא, או שמא טבע במים, ואפשר שהמים בלבולוהו ולא מת אלא שסברו שהוא מת, שהרי התעסקו בו וראו בטוב שמת

¹⁹ רמ"א שם וכתב שכן המנהג, והנה יש בזה ד' שיטות לדעת הריטב"א יש לחלק דוקא אם הכותי מכנים את עצמו להכריז פלוני מת או בודאי מת וא"צ לומר קברתיו, ולדעת הר"ן והמגיד והריב"ש אם מכירו לא בעינן קברתיו, ובתשובת רמ"א סי' ק"א כ' דיש חילוק בין המגיד להר"ן, ולדעת הר"י מיג"ש דוק' כשהכותי היה שם

הלכות הדף היומי

מסכת יבמות

ואם אין מוכר היהודי שיצא עם הגוי לבני המקום, ו"א שאין הגוי נאמן לומר האיש שיצא מכאן עמי מת, שמא בדרך הלך זה למקום אחר, ואיש אחר נתלווה עם הגוי ומת²⁰. וי"א²¹ שנאמן מכיון שאמר שהוא האדם שיצא עמו²².

ואם הם קבוצה שיצאו, וי"א²³ שצריך שיהיו מוכרים לבני העיר, או בעזרת זיהוי ייחודית כגון שידוע שהיו אסירים ויצאו אזוקים וכדומה. וי"א שמועיל שאחד מהם יהי מוכר לגוי המעיד²⁴, וי"א²⁵ שלמרות שאינם מוכרים מספר האנשים בקבוצה או כל צורת זיהוי אחרת מועילה לקבל עדות הגוי.

אם בא אחד²⁶ ואמר, זה שיצא עמי מעיר פלונית ביום פלוני מת במקום פלוני, אם מתברר ע"י עדים מי הוא האיש שיצא עמו מכאן, מתירין את אשתו ואם לא נתברר אם יש ביכולת לברר מי הוא האיש שיצא ביום פלוני מכאן, כגון ששערי העיר נעולים וכל מי שיוצא מן העיר ידוע הוא לאנשי העיר, ונתברר שכל האנשים שיצאו מכאן ביום פלוני כולם חיים, לבד אדם זה מתירין את אשתו, אפילו אינו מזכיר שמו כלל. ובגוי המעיד כן צריך שיאמר וקברתיו וכדומה כיון שאינו מכירו כנזכר²⁷.

בעת מיתתו או הריגתו חיישינן שיאמר בדדמי וצ"ל קברתיו, ולדעת תשו' מהרא"ם יש לחלק בין אם יצא עמו אז סבר שמת כיון שנפרד ממנו, ועיין תשו' מהר"ם מלובלין סי' ו' ובתשובת רש"ך סי' ז' כתב דלא קי"ל כהרמב"ם ואצ"ל קברתיו. ב"ש שם נד
ט"ז שם

²¹ הרא"ש בתשובה ובתשובת בן לב ובתשובת רש"ך ובתשובת מ"ב פסקו כהרא"ש וצ"ע. ב"ש נג והביא הט"ז, ואיירי שאין הגוי בפנינו לשאול שאל"כ אף לראש צריך לשאלו. פ"ת שם פ

²² ובאמת אין כאן מחלוקת דבדאי בעינן שיהא מוכח מדבריו שעל אותו האיש נתכוין ודבר זה מובן לפי הענין וסידור דברי הכותי אף שלא אמר בפירוש האיש שיצא עמי מכאן וכל שמלשונו משמע שעל אותו האיש כוונתו מתירין את אשתו ובלא זה אין מתירין ולא מדחקינן לשונו של הכותי לומר שכוונתו היה על איש אחר כיון שמפשט לשונו משמע שעל אותו ישראל כוונתו ופשיטא שכשיש ביכולת לברר להדיא שעל האיש הזה כוונתו מחוייבים לברר אמנם כשאין ביכולת לברר כגון שהכותי חלף הלך לו מתירינן על פשט לשונו כשמבואר שעל אותו האיש היתה כוונתו [וכ"נ מבעל מה"צ] ואין חילוק בזה בין ישראל המעיד לכותי המסית לפי תוממו. ערוך השולחן שם סעיף קסב

²³ ט"ז שם שדייק מהא שבוש"ע כתב אסורים בקולר הא אם אינם אסורים בקולר חיישינן שמא הנהו אזלי לעלמ' משום דלא אמר שיצאו עמו אלא הם הלכו בעצמם מ"ה חיישינן שמא אזלו לעלמ' וזוהי נשמע דמנין לא הוי סי' ומקום לא הוי סי' ולא כמ"ב. מובא בב"ש נה

²⁴ שאם כותי מכיר א' מהם ומעיד שנהרגו כל החבורה אמרינן מסתמ' אותה חבורה הי'. ב"ש שם. נפלאיתי מאוד דהוא בעצמו כתב בס"ק נ"ג כהט"ז דחיישינן דילמא אחר נתלוה עם הנכרי וע"ש א"כ גם כאן למה לא ניהוש שמא נתלוה אחר עם אותו החבורה ואותו פ' שהוכר נתלוה עם חבורה אחרת כיון דפסק כאן דמנין לא הוי סימן וזה תמוה מאד. אחר כך מצאתי דגם הבית מאיר הרגיש בזה. קהלות יעקב, ולכאורה אפ"ל שכיון שמכירו אינו אומר בדדמי א"כ גם לא יאמר שהיה עם חבורה זו אם הלך עם אחרת כיון שמכירו. ועיין פ"ת פדשכתב שלדעת הט"ז אין מועיל ולא נאמר דין זה רק לדעת הרא"ש, וצ"ע

²⁵ ח"מ שם לו, מובא בב"ש שם

²⁶ בין ישראל בעדות נמורה בין גוי מסל"ת.

²⁷ רמ"א שם יט וב"ש סב וערוה"ש שם קנ"ג ותמה אמאי לא הזכיר הרמ"א שצריך גוי מסל"ת לומר וקברתיו

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת יבמות

ג. מעידין לאור הנר ולאור הלבנה

כשבאים²⁸ לזהות אדם שמת או נהרג, בפרצופו ובסימני גופו להתיר את אשתו, בודק ורואה אפילו בלילה לאור הנר או לאור הלבנה²⁹. ובגוי המסיה לפי תומו שראה לאור הנר או אור הלבנה, יש מסתפקים³⁰ לומר שאין נאמן אלא דוקא באור יום וכדומה. ויש מתירים³¹.

ד. ומשיאין על פי בת קול

שמעו קול³² שאומר³³ איש פלוני מת, והלכו ולא מצאו שם שום אדם, משיאין את אשתו, שאומרים בן אדם היה והלך לו, והקלו בכך משום תקנת העיגון³⁴, שאם לא נאמין לזה הרי תשב עגונה.

אולם אם שמעו קול זה בשדה או בבור או בחורבה, אין משיאין אותה על פי אותו קול, עד שידעו מי הוא, שחוששים אנו שמא שד הוא³⁵ כיון שיצא הקול ממקום שהשדים מצויין שם, ואם ראו את צל צילו יש להקל.

²⁸ שו"ע ונו"כ שם כב

²⁹ ואם מונח בבית נ"ל שלא יבדקו אותו ע"פ אור הלבנה הנוצץ דרך חלון לבית אלא ידלקו את הנר דאור הלבנה הבא לבית דרך החלון אורה מעט ואינו יפה לבדיקה, ערוך השולחן שם סעיף קסד

³⁰ עיין במה"צ ס"ק פ"א שנסתפק בא"י המסל"ת שראה אדם הרוג או מת לאור הנר או לאור הלבנה והכירו שהוא פ' אי מהני ד"ל דדוקא ישראל המכוין להעיד ונותן לבו להכירו יפה כדי להעיד עליו הוא שיכול להכירו גם לאור הנר אבל א"י המסל"ת שלא כוון להעיד בשעת ראייתו לאור הנר אפשר שלא דקדק בהכרתו יפה. והלא בל"ז דעת הר"ש והר"ן (הובא בב"ש סקע"ו) דכותי מסל"ת אינו נאמן לעולם לומר שהכיר אדם הרוג או מת בטבעי ונהי דלא קי"ל כוותיהו כמ"ש הב"ש שם מ"מ בזה שאומר שלא ראה אותו כ"א לאור הנר אפשר דכ"ע חיישינן שמא לא דקדק יפה בהכרתו והניח בצ"ע ע"ש. פ"ת שם צא

³¹ ולא ידעתי מקום ספק בזה דאי ס"ד דהבדיקה ביום יותר טובה לא הוה משתמטי הפוסקים מלהזכיר ועוד דאי ס"ד דכותי אינו נאמן על ראיית לילה מפני שאומר בדדמי היה לנו להחמיר גם בעד אחד מפני חשש זה. ערוך השולחן שם

³² שו"ע ונו"כ שם י

³³ אולם אף על פי שהקילו הרבה בעדות העד מ"מ ע"פ קול הברה בעלמא שפלוני מת ואף שהקול הולך וחזק מ"מ כל זמן שאינו בא אחד להעיד על מיתתו אין זה כלום, ומה שהתירו פה מפני שעכ"פ היה האחד האומר על בירור שמת פלוני ושייך אצלו ג"כ הטעם דמילתא דעבידי לגלויי לא משקרא ואף על פי שלא מצאנוהו מי הוא האומר לא גרע זה מעד מפי עד אף שהראשון כבר מת מ"מ הרי בשעה שאמר היה אצלו הטעם שלא ישקר במילתא דעבידי לגלויי וה"נ כן הו", א אבל בקול הברה בעלמא שאין מי שיעיד שמת אין זה כלום. ערוך השולחן שם סעיף לב

³⁴ וגם אם יש לבעלה אשה אחרת לא חששו שמא צרתה הוציאה את הקול כדי לקלקלה.

³⁵ ולא מהני אם ראו צל צילו בזה"ז כמה שכתב הנאון שהביא הטור דהאידינא לא בקיאים בצל צילו. ב"ש שם כו. ועיין בס' מה"צ ס"ק ל"ד ל"ה ל"ו שהאריך לתרץ קושיית האחרונים ז"ל מלקמן סעיף כ"ג ומסי' קמ"א סעיף י"ט בפלפל עצום. ולבסוף צידד להקל בזה"ז שיש חרגמ"ה שלא לישא שתי נשים מעתה ליכא למיחש לצרה וליכא אלא חששא דשד לחוד ובחדא חששא הקילו במקום סכנה וא"כ א"צ שיראו בבואה דבבואה ועכ"פ

הלכות הדף היומי

מסכת יבמות

ה. באחד שאמר אני איש פלוני בן איש פלוני נשכני נחש והרי אני מת והלכנו ולא הכירוהו והלכנו והשיאו את אשתו

ראו אחד³⁶ עומד מרחוק ואמר על עצמו שהוא פלוני בן פלוני, או פלוני ממקום פלוני ונשכני נחש ארסי, והרי אני מת, והלכו שם³⁷ ומצאוהו שנשתנה ולא הכירוהו, אף על פי בן משיאין את אשתו. וי"א³⁸ שאין משיאין אלא אם הזכיר שם אביו ושם עירו, ובמקום בו מצויים שדים כגון בבור יש לבדוק לראות שאינו שר בכך שראו צל צילו³⁹. וי"א שבמקומו א"צ שיזכיר המקום שאומרים כאן נמצא כאן היה, ובמקום אחר כגון שעמד בהר חוץ לעיר ודאי צריך שיזכיר המקום⁴⁰.

ודין זה וכן הדין הקודם ששמעו קול הוא אפילו אם השומעים לא הכירו את הקול שהוא קולו של פלוני הצועק, כגון שלא היה ידוע להם קולו ו משיאין את אשתו. ואם אינו מזכיר שמו ומכירין אותו בטביעות עין דקלא, כלומר שמכירים את קולו שזה הוא קולו של פ"פ ש לסמוך ע"ז וכן הסכימו כמה מהגדולים אך יש מהגדולים שפקפקו בזה וצ"ע לדינא⁴¹.

ו. אשה נאמנת להביא גיטה

במסכת גיטין דף ב. יבואר בעזה"ת ששליח⁴² הולכה צריך תחומר בהביאו גט מחו"ל שבפניו נכתב ונחתם הגט, ומשום כך למרות שאשה המתגרשת

היא דראו בבואה דבבואה סמכין שפיר לכ"ע. אלא דמדברי הרשב"א והר"ן בגיטין משמע דחששא דשרד הוא חששא קרובה טפי מחששא דצרה ויש לחוש לה בפני עצמה ע"כ נראה דאף בזה"ז אין להקל בלא חזו ליה בבואה דבבואה אבל בחזו ליה שפיר יש להקל בזה"ז שלא לחוש לדברי הנאון לומר שאין אנו בקיאים מטעמא דכתיבנא ולכאורה בענין זה א"צ בקיאות דמי לא ידע אם הצל ארוך ממדת גובה האדם ואולי בשאר היום קאמר בשעה שצריך הבחנה טובא להבחין ע"פ עובי הצל וקלישותו וא"כ נראה בשחרית וערבית שהצל ארוך מאד שפיר יש לסמוך גם בזה"ז בראיית בבואה דבבואה עכ"ד. פ"ת שם מט

³⁶ שו"ע ונו"כ שם כג

³⁷ לכאורה נראה דוקא בהלכו וראו בו שמת אבל אם לא הלכו לשם אין סומכין לומר שמת ע"י שהכישו נחש כיון דיש רפואה לנשיכתו כדאי' בשבת ק"ט ואינו דומה לנפל לחפירה מלאה נחשים ועקרבים שמעידין עליו שמת דשם כיון שהוא נשוק בנשיכות הרבה קים להו לחז"ל שאין מועיל לו שום רפואה וגכן גם שם נתבאר כשא"א לו לעלות משם מעצמו עד שיעלוהו אחרים וביני ביני מסתמא לא יוכל לחיות וצ"ע. פ"ת שם צב

³⁸ כן הוא הגירס' בטור וכן הוא גירסת מהרי"ק שורש קע"ה אפילו להפוסקים דס"ל אם מזכיר שם אביו א"צ להזכיר שם העיר מ"מ הכא דנשתנה הצורה צריך להזכיר שם אביו ושם עירו שם. ב"ש שם סו

³⁹ והמתירים לא חיישינן בזה לשד והמעם פשוט דכיון דאנו רואין גוף לפנינו אין לנו לחוש שהצועק היה שר וזה הגוף אינו הצועק ולמה לנו לחוש לחששא רחוקה כזו.

⁴⁰ ביאור הגר"א שם

⁴¹ ערוך השולחן שם סעיף סה

⁴² שו"ע ונו"כ שם קמב יג

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת יבמות

אם אמרה סתם נתגרשתי נאמנת כשהגט בידה. מ"מ כשאומרת שהיא שליה צריכה לאמר בפני נכתב ובפני נחתם כשאר שליה⁴³. ולכן האיש שנתן הגט לאשתו ונכתב ונחתם בפניה, ואמר לה הרי את שלוחי להולכה עד ב"ד פלוני, והם יעמידו שליה⁴⁴ שיתנו לך גט זה ותתגרשי בו, הרי זו נאמנת לומר בפני נכתב ובפני נחתם, ונותנתו לב"ד, ובשעה שהגט יוצא מתחת ידה תאמר בפני נכתב ובפני נחתם, והם נוטלים אותו ועושים שליה ונותנים אותו לו ליתנו לה כמאמר הבעל.

ז. נשים שאמרו חכמים אין נאמנות לומר מת בעלה נאמנות להביא גיטיהן

שליה המביא⁴⁵ גט בארץ ישראל חזקתו שכשר הוא ואין צריך השליח לומר בפניו נכתב ונחתם הגט ומשום כך נשים שהן בחזקת ששונאות זו את זו, והן חמותה, וצרתה שהיתה צרתה אפילו גרשה בעלה ונשאת לאחר, ויבמתה אפילו היא אחותה, ובת בעלה, אינן נאמנות להביא גטה בארץ ישראל, כיון שאינה צריכה לומר בפני נכתב ובפני נחתם, חוששים שמא מזויף הוא והן מכוונות לקלקלה שתינשא לאחר ותיאסר על בעל זה.

אבל בחוץ לארץ שצריכה לומר בפני נכתב ובפני נחתם, מאמינם אפילו לנשים אלו הנשים⁴⁶.

ואם הוא בארץ ישראל שאין צריכות לומר בפני נכתב ובפני נחתם ואמרוהו, יש אומרים שנאמנות, ויש אומרים⁴⁷ שאין נאמנות.

דף קכב:

⁴³ ואינה נאמנת מכח מינו ב"ש שם כה

⁴⁴ אם אמר הרי את ש"ה עד לשם ושם הוי את ש"ק לא הוי גט כלל משום דלא חזרה השליחות לבעל. ב"ש שם כג

⁴⁵ שו"ע ונו"כ שם קמא נד

⁴⁶ במקום שאומר השליח בפני נכתב וכו' לא משנחנין תו בערער הבעל ואומר מזויף ואין כאן קלקול. ט"ז שם לה

⁴⁷ הטעם כיון שבשאר פעמים אין אומר בפני נכתב וכו' ואי אתי הבעל לערער משנחנין ביה וא"כ יש לחוש שהאשה שהיא שונאה תכוין לקלקלה דהיא לאו גמירא דינא וסבורה שגם בזו יכוין הבעל לקלקל אף על פי שיאמר בפ"נ וכו'. ט"ז שם לו וב"ש עג

הלכות הדרה היומי

מסכת יבמות

ח. והא איה חברנו קאמרי לה כיון דחזיתניהו בכיא אמרו לה איה חברנו

כבר נתבאר לעיל דף קכא: שגוי שהעיד על פלוני שמת במסיה לפי תומו
נאמן ומשיאין על פיו.

ובמקרה שגוי שהתחיל להסיה לפי תומו על פלוני שמת, או שתחיל לבכות,
אף על פי ששאלו אותו אחר כך לאחר זמן רב⁴⁸, ובדקוהו לידע המעשה עד
שפירש להם כל המאורע, ואפילו אם רוב הפרטים נודעו על ידי שאלתם את
הגוי⁴⁹, ששאלוהו אם כך היה המעשה או כך היה המעשה, נאמן ומשיאין
על פיו, כיון שמתחלה הוא בעצמו פתח לדבר מזה. וי"א⁵⁰ שנאמן רק אם
שאלוהו באותו מעמד אך לאחר זמן אינן נחשב מסל"ת. והמקיל לא הפסיד
שרבים הם המתירים⁵¹.

אבל אם שאלו אותו תחלה איה חברינו ואמר להם מת⁵², אין זה נקרא מסיה
לפי תומו. ודוקא ששאלו אותו הגוי בעצמו והוא השיב על פי השאלה שמת
אין זה נקרא מסיה לפי תומו, אבל אם שאלו גוי אחר או שחפשו וחקרו
בעיר אחר יהודי שנאבד, ויצא הקול בזה שהיהודים חוקרים אחר יהודי, ובא
גוי ומסיה לפי תומו שמת, אף על פי שהוא היה קודם לכן אצל הגוי או
השופט ששאלוהו אחר אותו היהודי, ובא זה ואמר להם שמת, נקרא מסיה
לפי תומו.

היו עומדים בחבורה ומדברים ביחד בענין יהודי פלוני, ובא להם גוי ואמר להם במה אתם
מדברים, ואמרו לו מן היהודי פלוני אם הוא חי או מת, ואמר להם הוא שחרי הוא מת, אינו
נחשב מסיה לפי תומו, שחרי זה כשאלו לו, ואף על פי שהוא ספק שאפשר לומר שמא לא אמר
להם כן מחמת שאלתם אלא כונתו בתחלה היה דעתו לומר להם כן, מכל מקום ספק הוא וקיימא

⁴⁸ אפילו שנה לאחר מכן ט"ז שם יב מהמ"ב הרא"ם ובנימין זאב

⁴⁹ ואף על פי שהתחלת דבריו לא הספיק להתיר כההיא פונדקית שהתחילה לבכות ושאלה איה חברינו ואפ"ה
מתירין על פי סוף דבריה כי התחלה מורה שגם הסוף אמת. ח"מ שם כט

⁵⁰ רשד"ם כג מביאו הב"ש ואפשר לחלק ולומר דכל שהוא מפרש דבריו הראשונים נאמן אפילו לאחר זמן
משא"כ באומר דברים אחרים אינו נאמן אלא באותו מעמד ובכח"ג מיירי הרשד"ם ע"ש. פ"ת שם סו

⁵¹ ערוך השולחן שם סעיף קבו, וברשד"ם שם מבואר דגם בדורו חלקו עליו בזה ע"ש

⁵² וכן אם השיראל התחיל לבכות ואמר לו הגוי שאמת הוא בוכה כיון שחברו או קרובו מת אינו נאמן כיון
שבכיה כתחילת שאלה. ערוה"ש שם קכג

הלכות הדף היומי

מסכת יבמות

לן בכל מקום שהוא ספק אם הסיח לפי תומו או לא אין משיאין את אשתו, דספיקא דאורייתא לחומרא⁵³.

יש אומרים שדוקא אם שאלו ישראל על פלוני אין הגוי נחשב בתשובתו מסיח לפי תומו משום שמרגיש כיון שהישראל שואלו יש מטרה דתית בדבר ומשקר בכונה.

אבל אם שואלו גוי והוא משיב לו שמת נקרא מסיח לפי תומו, שחזקה לגוי אומר האמת, ובלבד ששאלו אותו הגוי שלא בפני ישראל, אבל אם הגוי שואלו בפני הישראל דרכו גם כן לשקר ולקלקל.

ואם שאלו אותו הגוי והישראל יחד, ואמר להם שמת ואומר להם אומדנות מוכיחות שאומר אמת, אף ע"ג שלא מיקרי מסיח לפי תומו ואסורה לינשא לכתחילה, מכל מקום אם עברה ונישאה על פי חכם שהתירה, לא תצא כיון שיש אומדנות המוכיחות שמת.

ט. באדם אחד שבא להעיד על האשה ... היאך אתה יודע בעדות אשה זו ... ודקדק עליו שנים ושלשה פעמים וכיון את דבריו

כבר התבאר שהעד⁵⁴ שאמר שמעתי מפי אחד שאמר שמת פלוני אפילו ששמעה מאשה ששמעה מעבד, הרי זה כשר לעדות ומשיאין על פיו, ואפילו לא אמר ממי שמע אלא אמר סתם ששמע כשר, ואין חוששים שמא עד הראשון ששמע ממנו פסול היה. וי"א⁵⁵ ששואלים אותו ממי שמע, שמא שמע ממי שאינו ראוי להעיד.

אולם בעדות העד או האשה או העבד שאומר מת פלוני ואני ראיתיו שמת, בודקין ושואלין אותו⁵⁶, האיך ראית ובמה ידעת, אם העיד בדבר ברור נאמן⁵⁷.

⁵³ וכן בכל מקום דאיכא פלוגתא בדינין ולא איתמר הילכתא לא כמר ולא כמר, אזלינן לחומרא.

⁵⁴ שו"ע ונו"כ שם יז ה

⁵⁵ ש"ג מביאו ב"ש מזו ומ"ש בהג"ה אם אמר סתם ששמע כשר היינו דא"א לברר אף על גב דלא משמע כן מלשונו מ"מ יש להחמיר בזה וכ"כ במ"ז ועיין בק"ע סימן קל"ט קמ"ח רל"ג ב"ש שם יז

⁵⁶ בב"ח כתב שתים או שלושה פעמים אך במה"צ סק"פ השיג עליו דאדרבא בגמ' מוכח שאין צריך. פ"ת שם פט

⁵⁷ אף על גב אם אמר דשמע מאחר אין אנו יודעים ממי ששמע הראשון אין דנין אפשר משאי אפשר דהיכא דאפשר לשאול אותו שואלין אותו אף על גב דא"צ דרישה וחקירה בעדות אשה מ"מ צריכה לשאול איך ידע כ"כ המגיד פ"ג. ב"ש שם

הלכות הדף היומי

מסכת יבמות

ואם העיד בדברים שמשמען שרובן למיתה אבל יכול להיות שעדיין לא מת, אין משיאין את אשתו, שחוששים שמא הוא סומך על הרוב שדרכן למות במצב זה שראה ואומר שמת ועדיין לא מת, לכך אמרו חז"ל שאין מקבלין עדות על האדם שמת אלא אם כן שראוהו שמת ודאי ואין בו ספק.

לפיכך יש לחוש לנו למחות בגשים שלא להספיד אדם על פי אומדנות מוכיחות שמת, ולא יספידו אותו עד שיודעו בודאי שמת כדי שלא יבאו להשיא את אשתו.

וכן אשתו אסורה להספידו או ללבוש שחורים כל זמן שאין כאן עדות שהוא כדאי להשיאה על פיו,

ויש למחות⁵⁸ לבניו שלא יאמרו קדיש, אפילו אם אין שאר אבילים ולא לחתום – הרינו כפת משכבו, או – הי"ד, או – ז"ל.

וכן אין לשום בית דין ליתן שטר עדות לאשה מה שהעידו העדים לפניהם, אם אין באותו עדות כדאי להתירה, שמא הואיל ונתנו לה עדות כתוב לידה תחשוב שהתירו בו ותבא לינשא, אם לא שכתבו בו בפירוש הטעם שלא התירוהו על פי עדות זו, שחוששים לקלקלה מבית דין שאינם מומחים שיבואו לטעות בו.

י. אין בודקין עדי נשים בדרישה וחקירה

עוד הקילו⁵⁹ חז"ל בעדות אשה משום תקנת עיגונה, ואמרו שכל הבא להעיד על עדות אשה למרות שיש לברר האריך ראית ובמה ידעת, שיגיד דבר ברור באופן המיתה וסימני המת⁶⁰ מ"מ אין צריך דרישה וחקירה המבוארות להלן, כמו שצריך בשאר עדויות, שלא יבואו לידי הכחשה ותתעגן זו⁶¹, ולא עוד אלא אפילו הוכחשו בבדיקות כשרים⁶².

⁵⁸ באה"ט שם כא מהשבות יעקב ח"א סי' ק"ב וח"ב סי' קי"ד

⁵⁹ שו"ע ונו"כ שם כא

⁶⁰ ב"ש שם בג

⁶¹ דמן התורה א"צ כאן עדות כיון דהיא מילתא דעבידא לגלויי ואין כאן עקירת דבר מן התורה ולמה הקילו חכמים בזה ולא עשו בזה סייג שלא להאמין עד אחד כדי שלא תשארה בנות ישראל עגונות ומ"מ לא סמכו על זה הטעם דעבידא לגלויי לבד דסמכו על טעם דדייקא ג"כ שלא תקלקל עצמה מפני שהחמירו עליה בסופה וזה שלא הזכיר בהעדאת עד טעמא דדייקי דבשם אומר עיקר דין התורה דמטעם דעבידא לגלויי א"צ עדות גמורה וכן הסכימו כמה מגדולי הפוסקים דדעת הרמב"ם ז"ל דגם מן התורה הוי כעדות גמורה מטעם דעבידא לגלויי והרבה מהפוסקים ס"ל בדעת הרמב"ם דס"ל דהטעם הוי רק משום עבידי לגלויי ע"ש. ב"ש שם סג, ערוך השולחן שם סעיף כג

⁶² אך אם הוכחשו בחקירות במילה העדות. ח"מ לט וב"ש שם סד, אך אם אינו יודע בחקירות לא במלה. פ"ת שם צ

הלכות הדף היומי

מסכת יבמות

ואמרו עוד שאפילו אסור לדרוש ולחקור הרבה, שאין מדקדקים בעדות אשה עגונה. וכל המחמיר ודורש וחוקר בדברים אלו לא יפה הוא עושה, ואין דעת חכמים נוחה ממנו⁶³,

אולם במקום שיש לחוש לערמה אז צריך דרישה וחקירה⁶⁴. וראוי לכל מורה לחזור על כל הצדדים להחלטה⁶⁵.

יא. דבר תורה אחד דיני ממונות ואחד דיני נפשות בדרישה וחקירה ... ומה טעם אמרו דיני ממונות אין צריכין דרישה וחקירה שלא תנעול דלת בפני לוי

מן התורה⁶⁶ כל העדים צריכין דרישה וחקירה, דכתיב גבי דיני נפשות (דברים יג פסוק טו)

וְדִרְשָׁתָּ וְחִקְרָתָּ וְשָׁאַלְתָּ הַיָּטֵב וְגו', וילפינן דיני ממונות מיניהו שצריך ג"כ דרישה וחקירה דכתיב (ויקרא כד פסוק כב) מִשְׁפָּט אֶחָד יִהְיֶה לָכֶם וְגו', הן דיני ממונות הן דיני נפשות משפט אחד יהיה לכם בכל דבר.

אבל כשראו חז"ל שהיה זה גורם נעילת דלת בפני לווי⁶⁷, שהיו נמנעים מלהלוות שמא יכחישו העדים זה את זה ע"י הדרישות והחקירות, וכן בשאר עיסקי ממונות היה זה סבה להרבות עושי עול שהיו עושין עולה זה לזה, והיו סומכים שלא יתחייבו על העול אשר הם עושים מפני שהעדים לא יכוונו עדותם מתוך הדרישה וחקירה, לפיכך תקנו ז"ל שבכל דיני ממונות בכלל הן עידי הודאות והלוואות הן עדי ירושות ומכירות מתנות וגזילות וכיוצא בהן⁶⁸, לא יהיו העדים צריכין דרישה וחקירה כדי לנעול דלת בפני לווי עושי עול.

⁶³ לשון תשובת הרמב"ם בב"ש סה

⁶⁴ כתב הריב"ש סימן רס"ו דמ"מ אין דינו כדיני נפשות ממש שאם יאמר בא' מן החקירות איני יודע עדותו בטילה אלא דלכתחילה בלבד הוא שצריך הדין לדרוש ולחקור בדין מרומה בכל היכולת כדי להוציא הדין לאמיתו וכ"פ הרמ"א בח"מ ר"ס ט"ו אבל בת' מהר"ב אשכנזי סימן ה' השיג על הריב"ש בדין זה וכתב דדין מרומה דינו ממש כד"נ ושכן דעת הרמב"ם והרמ"ה ור"י והר"ן ז"ל ועש"ך ח"מ סימן ל"ג ס"ק ט"ז. פ"ת שם צ

⁶⁵ תשובת הרא"ש כלל ג"א

⁶⁶ שו"ע ונו"כ הו"מ ל א

⁶⁷ לבוש שם וסמ"ע א

⁶⁸ ודווקא באלו תקנו מפני שהם שכיחים ומצויין ויש בהם משום תיקון העולם, אבל חבלות דלא שכיחי אוקי אדאורייתא שצריכין דרישה וחקירה ולא תקנו בה כלום.

הלכות הדרה היומי

מסכת יבמות

אפילו⁶⁹ אם הדיין רוצה להחמיר לדרוש ולחקור לא יעשה כן, אבל בדיעבד אם חקרו הב"ד את העדים ואמרו איני יודע בדרישות וחקירות עדותן בטלה.

ומפני שאין דיני נפשות נוהגין עכשיו לפיכך לא אאריך לפרש איזה דברים נקראים דרישות וחקירות רק אכתוב כללם. שאם לפעמים יתכחשו העדים באחד מהם גם עכשיו אין עדותן עדות

רבתינו ז"ל למדו מקראי דרישות וחקירות הן שבע, ואלו הן:

- באיזו שמיטה של היובל

- באיזו שנה של השמיטה

- באיזה חודש

- בכמה בחודש

- באיזה יום מימי השבוע

- באיזו שעה של היום

- ובאיזה מקום

יתר על שבע החקירות השוות בכל העדויות, והן השאלות על הזמן והמקום, חוקרים את העדים בשאלות על גוף המעשה, ואף הן מכלל החקירות, ונקראות שאלות אלו בשם דרישות, והן משתנות הכל לפי המעשה ולפי ענינו. העידו שחילל את השבת, שואלים אותם איזו מלאכה עשה והיאך עשה, העידו שאכל ביום הכפורים, שואלים אותם איזה מאכל אכל וכמה אכל. העידו שהרג את הנפש, שואלים אותם במה הרגו, בסיף או ברומח, וכן כל כיוצא בזה

הדרישות בדיני ממונות הן, כגון חבית של יין הלוחה או של שמן, או כמה הלוחה ובאיזו דרך הלוחה

מלבד החקירות והדרישות מרבים לבדוק את העדים בדברים שאינם מעיקר העדות, ואינה תלויה בהם, והם הנקראים בדיקות.

בכל אלו שהוזכרו נקראים דרישות וחקירות ואין נוהגין בדיני ממונות, כיצד, אמרו העדים בפנינו הלוחה פלוני מנה לפלוני בשנה פלוני אף על פי שלא כווננו החדש שהלוחה בו רק זה אומר בב' לחודש והשני אומר איני יודע בכמה בחודש, ולא המקום שהלוחה בו ולא המנה שהלוחה, אם היו

⁶⁹ ש"ך שם א

הלכות הדף היומי

מסכת יבמות

ממטבע פלונית או פלונית עדותן קיימת, אולם אם נראה לדין שהדין מרומה צריך דרישה וחקירה להוציא הדין לאמתו.⁷⁰

יב. בדיקת התאמת דנ"א DNA וטביעת אצבעות להתיר אשה

כבר התבאר לעיל שבסימן גמור בגופו של המת או ההרוג, ניתן לקבוע את זהותו ולהתיר את אשתו שלא תשב עגונה, ומשום כך י"א⁷¹ שבדיקת התאמת דנ"א DNA לברר את זהות המת ולהתיר את אשתו⁷² הרי היא סימן מובהק⁷³, אולם תמתין י"ב חודש קודם שתנשא⁷⁴. וי"א⁷⁵ שבדיקת דנ"א DNA אינה אלא כסימן בינוני ואין להתיר על סמך זה עגונה.

⁷⁰ עין בריב"ש (סי' רס"ו) שכתב דנהי דבעינן דרישה וחקירה בדיני ממונות בדין מרומה, מ"מ אינו כדיני נפשות ממש שנפסול עדותן כשיאמר איני יודע על הדרישה וחקירה, וכ"כ רמ"א (בסעיף) [בסימן] מ"ו (סעיף ג'). אבל בתשובת מוהר"ר בצלאל סי' (ה') [ד'] כתב דדין מרומה בדיני ממונות הוי כדיני נפשות ממש וכל שלא נעשה בדרישה וחקירה היטב עדותן בטילה, הובא בכנסת הגדולה (הגב"י אות ח'). קצוה"ח שם א' ⁷¹ תשובות והנהגות כרך ו סימן רנז וכן ר' זלמן נחמיה גולדברג בכתב עת: ישורון יב, תשס"ג, תפ – תקלה בדיקת דנ"א לענין היתר עגונות ועל סמך זה התירו עגונות שבעליהם נספו באסון בנין התאומים וכן דעתו של הגר"ש אלישיב זצ"ל עיין בנשמת אברהם חלק אבהע"ז סי' ד עמ' עה וז"ל "בשנת תשס"ה שאלתי את הגאון שליט"א (זצ"ל) מה דעתו על בדיקת DNA האם הוא נחשב כסימן מובהק בנושא של עגונה. וענה לי: הלא מסתמכים על טביעת אצבעות וצילום שיניים! ואז שאלתי א"כ הבדיקה היא סימן מובהק, וענה לי: כן. ⁷² שהרי כתב הבית שמואל (סימן י"ז ס"ק ע"ב) בשם משאת בנימין, שסימן מובהק היינו שלא ימצא רק אצל אחד מאלף ע"ש, וכ"ש הכא שהתפתח המדע כ"כ ונתברר בבירור שכן הוא, ובתוך כמה שנים הוכח וחזר והוכח בכל פינות העולם, שאין אפילו אחד מתוך עשרת אלפים ויותר שנבדקו ונמצאו זהים, שאינם הורים וצאצאים, וא"כ הוי ודאי סימן מובהק ביותר. ומה דיש שפקפקו לסמוך על בדיקה זו, משום דאין ניכר הבדיקה לעין, אלא ע"י המדע, וא"א לסמוך ע"ז בודאי, מ"מ נראה דאף שאכן א"א לסמוך כלל על המדענים, שהרי המומחין אצלם מחזיקים שבני אדם הם צאצאי קוף, ודבריהם בטלן ומבוטלן, אבל הכא שהם דברים שהמדע רואה זאת במציאות שכן הוא, ואי"ז על סמך ההיגיון שלהם, וגם אין שום הילוקי דיעות בין המדענים שכן הוא המציאות, פשוט שעלינו לסמוך על המדע. וע"כ נראה לסמוך להתיר העגונות ע"י בדיקת דנ"א DNA של הנהרג עם הוריו.

⁷³ שהחומר הגנטי דנ"א (DNA) בגוף האדם, מורכב בצורה שונה אצל כ"א בנפרד, ורק להורים וצאצאיהם זהה צורת הדנ"א, ולא נמצא אפילו אחד מתוך עשרת אלפים ויותר שנבדקו ונמצאו זהים, שאינם הורים וצאצאים, ומקובל היום שהוא בדיקה ודאית בלי שום ספק

⁷⁴ דאז יש לנו לצרף עוד סינף להתיר, והוא שיטת הר"א מוורדון, שאם אבד זכרו הוי אומדנא דמוכח שמת, ומותרת לשוק, (והאחרונים דנו כמה השיעור נאבד זכרו, ונראה שבזמנינו אחר י"ב חודש ודאי חשיב נאבד זכרו), ואז צריך שיתירו לה שני רבנים מובהקים על סמך בדיקת דנ"א DNA והקב"ה יציל אותנו משגיאות. תשובות והנהגות שם

⁷⁵ ושם הביא פסק בשם הגר"ש ואזנר שליט"א (זצ"ל) והגר"נ קרליץ שליט"א (זצ"ל) שהתאמת דנ"א בין הורים לילדיהם אינו יותר מסימן בינוני בלבד, ולכן אסור לה להינשא על סמך בדיקה זו, ואף אין לנהוג מנהג אבילות, שמא יצא מכשול שיסמכו גם להתירה להינשא לשוק.

ובפסקי דין – ירושלים דיני ממונות ובירורי יוחסין יא עמוד תרנג הביא משמם שבדיקת התאמה בין גוף האדם לעצמו הנה קרובה לסימן מובהק ואין לסמוך אך ורק על בדיקה זו אא"כ יש רגלים לדבר וצדדים נוספים

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת יבמות

מרשם שיניים מדוייק ובדיקת⁷⁶ התאמת טביעת אצבעות הרי היא סימן מובהק, ומתירים ענונה על סמך כך.

אמר רבי אלעזר אמר רבי חנינא תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם שנאמר וכל בניך למודי ה' ורב שלום בניך

הדרן עלך האשה בתרא וסליקא לה מסכת יבמות

הדרן עלך מסכת יבמות והדרן עלן

ברוך שזיכני הבורא לסיים ולהשלים תחילת דיני נשים בחליצות ויבומים

שם להקים להעלות השערה אל הזקנים

חסד עם המתים יקום על שם הבנים

יזכני צורי בדעה נכונה לפרש דיני הכתובה

בפריה ורביה ולא כפצוע דכא

בין איש ואשה להשרות השכינה

ונזכה מהרה בבנין בית הבחירה להחזיר בסנהדרין הדרישה וחקירה

עפ"י ההלכה, אבל בדיקת דנ"א שנעשית התאמה בין גוף הנעדר לבין הורים או צאצאים אינה יותר מגדר סימן בינוני בלבד. וכן בכתב עת: תחומין כא, תשס"א, 123 – 121 זהו הלכתי על פי בדיקת דנ"א (DNA) מחבר: הרב משה קליין

⁷⁶ ע"י אוצה"פ סי' יז סעי' כד אות סב (עמ' 304) בשם פוסקי דורינו שחשיב סימן מובהק, הובאו ביביע אומר ח"ו אבהע"ז סי' ג אות ד. כתב עת: תחומין כד, תשס"ד, 405 – 395 וזהו חללי אש והתרת נשותיהם מחבר: הרב יצחק צבי אושינסקי

הלכות הדף היומי

מסכת יבמות

בנינו למודי ה' כולם מרבים שלום בעולם
השם ששמו שלום יפרוס עלינו סוכת שלום
ויטע בלבינו אהבתו ויראתו ויאיר עינינו במאור תורתו
ויקבץ נדחי סגולתו וישיבינו על אדמתו
ועינינו תראינה גילוי שכינתו ורוממות קרן מלכותו במהרה בימינו אמן.